

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:
08/2419-1-ORN

Vår ref.:
08/07511-5 / 033;Blank;&13

Dato:
30.01.2009

Høring - forslag til endringer i kommuneloven - krav til kjønnsmessig balansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper

Jeg viser til departementets brev av 05.11.09.

Vedlagt følger Sarpsborg kommunes høringsuttalelse i saken. Slik departementet ser tiltres forslaget til lovendringer slik disse fremgår av høringsbrevet.

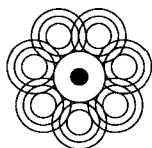
For en nærmere redegjørelse rundt de foreslåtte endringer vises til høringsuttalelsen som sådan.

Med hilsen

André Formoe Odsbu
kommuneadvokat

Vedlegg: Kopi av høringsuttalelse

Saksbehandler: André Formoe Odsbu, Seksjon Ressurs og service

Postadresse: Postboks 237, 1702 Sarpsborg
Fakturaadresse: Postboks 505, 1703 Sarpsborg
Besøksadresse: Sarpsborg rådhus, Glengsgt. 38, 1707 Sarpsborg
Tlf. sentralbord: 69 11 60 00 Telefaks: 69 15 00 13
Tlf. servicetorg: 69 10 80 00
E-post: postmottak@sarpsborg.com
Internett: www.sarpsborg.com

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 08/07511
Arkivkode 033;Blank;&13
Saksbehandler André Formoe Odsbu

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	29.01.2009	1/09

Høring - forslag til endringer i kommuneloven - krav til kjønnsmessig balansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

Høringsbrev av 05.11.08 fra Kommunal- og regionaldepartementet
Utskrift av kommuneloven §§ 36-38
Utskrift av likestillingsloven § 21

Sammendrag:

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt på høring forslag til å lovfeste at styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper skal ha en kjønnsbalansert sammensetning. Departementet ønsker særlig at høringsinstansene uttaler seg om forslaget bare bør gjelde heleide kommunale aksjeselskaper, eller om det også bør gjelde for aksjeselskaper hvor kommunene eier minst to tredjedeler av aksjene i selskapet.

Videre foreslår departementet å endre ordlyden i kommuneloven §§ 36-37 og 38 a – kjønnsbalanse i folkevalgte organer – slik at den samsvarer med f.eks likestillingslovens og lov om interkommunale selskaper sine regler om kjønnsbalanse.

Rådmannen innstiller på at forslagene til lovendring tiltres slik at det oppstilles krav om kjønnsbalanse i styrene til selskaper hvor kommunen eier minst to tredjedeler av aksjene, samt at kommunelovens regler om kjønnsbalanse i folkevalgte organer endres slik at ordlyden blir i overensstemmelse med øvrig regelverk.

Utredning:

Kjønnsbalanse i styrene til kommunalt kontrollerte aksjeselskaper:

I departementets høringsbrev av 05.11.08 foreslås at det inntas regler i kommuneloven om krav til kjønnsbalanse i styrene til kommunalt kontrollerte aksjeselskaper. Bakgrunnen for forslaget er at departementet mener det offentlige, herunder også kommunene bør gå foran som et godt eksempel når det gjelder kjønnsbalanse i styrene.

I 2003 ble det lovfestet krav til kjønnsbalanse i styrene i interkommunale selskaper (IKS), de statlige eide aksjeselskapene og allmennaksjeselskapene. Med allmennaksjeselskaper menes aksjeselskaper som henvender seg til allmennheten med hensyn til eierskap, typisk børsnoterte selskaper, hvor aksjene spres på langt flere eiere enn aksjeselskaper med private eiere. Når det gjelder øvrige private aksjeselskaper er dette typisk familiebedrifter hvor ledelsen av selskapet har et personlig preg, og selskapets eiere er fysiske personer som selv sitter i styret. Hensynet til den direkte eierrepresentasjonen som er vanlig i disse selskapene tilsa at aksjeselskapene ble holdt utenfor ordningen.

Man har fra statlig hold gode erfaringer med effekten av det lovbestemte kravet om kjønnsbalanse i de statlig eide aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Pr. i dag oppfyller 100 prosent av allmennaksjeselskapene kravet, og pr. 01.07.08 var 40,1 prosent av styremedlemmene i disse selskapene kvinner. Til sammenligning var dette tallet i 2003 bare syv prosent.

Kvinneandelen i kommunale aksjeselskaper er, etter hva departementet har brakt på det rene, pr. d.d på 30 prosent i de 1112 aksjeselskaper kommuner og fylkeskommuner har majoritetsandeler i. Etter departementets oppfatning er dette ikke godt nok, og et lovkrav er nødvendig for å oppnå og sikre den ønskede kjønnsbalansen i disse selskapene. I forhold til reglene om kjønnsrepresentasjon i styrene i allmennaksjeselskapene som ble vedtatt i 2003 ble det i forarbeidene til loven – Ot.prp. nr. 97 /2002-2003) side 37 - påpekt følgende:

«Som det framgår av kapittel 2 foran, er det i dag en relativt lav kvinneandel i styrene i norske selskaper. Det er på det rene at kvinner og menn kan fylle ledelsesfunksjoner i næringslivet på en like god måte, og at kvinners utdanningsnivå og kompetanse ikke står tilbake for menns. Som det sies i høringsbrevet, innebærer den lave representasjonen av kvinner i norske styrer at norsk næringsliv ikke får nyttiggjort seg den næringslivsrelevante kompetansen som innehas av kvinner. Å utnytte kvinners kompetanse bedre, vil etter departementets syn generelt bidra til å styrke ledelsen i næringslivet.»

Uttalelsen har etter departementets oppfatning tilsvarende gyldighet for kommunalt kontrollerte selskaper.

Bestemmelsen er foreslått inntatt i kommuneloven som ny § 80a. Bestemmelsen vil omfatte alle slike aksjeselskaper, uten hensyn til hva slags virksomhet som drives. Håndhevelsen av kjønnsbalansen vil etter forslaget § 80b tilligge Foretaksregisteret.

For nye selskaper som etableres etter reglene er trådt i kraft, må kravene til kjønnsrepresentasjon være oppfylt fra registreringstidspunktet. For selskaper som er registrert ved ikrafttredelsestidspunktet gis det en overgangsperiode på to år før selskapet må oppfylle de nye kravene.

Kjønnsbalanse i offentlige organer m.m:

Departementet foreslå videre å endre utformingen i kommuneloven §§ 36-37 og 38 a, etter mønster av hvordan dette regelverket er utformet i likestillingsloven § 21. Likestillingsloven § 21 fastsetter kjønnsbalansen når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd og nemnder. For utvalg m.v. valgt av folkevalgte organer i kommuner vil likevel nevnte bestemmelser i kommuneloven gjelde.

Kommuneloven §§ 36-37 og 38 a har regler om kjønnsrepresentasjon ved valg av medlemmer til indirekte folkevalgte organer, dvs f.eks. valg av medlemmer til de faste utvalg, institusjonsstyret, komiteer, klagenemnd og kontrollutvalg. Bestemmelsene gjelder imidlertid ikke direkte for oppnevning til styret i kommunalt eide aksjeselskaper. Reglene innebærer krav til kjønnsbalanse både på den enkelte liste (§36), og krav til kjønnsbalanse blant medlemmer som blir valgt fra den enkelte liste (§ 37). Tilsvarende regler har man dersom kommunestyret etter kommunel. § 38 har vedtatt avtalevalg fremfor forholdsvalg etter §§ 36 og 37.

Departementet anser det som hensiktsmessig at reglene som gjelder på området for kjønnsrepresentasjon er mest mulig like. En ulempe med reglene i kommuneloven er at de ikke i like stor grad som reglene i f.eks likestillingsloven angir konkret hvor mange representanter som skal velges fra det enkelte kjønn. Reglene i likestillingsloven og øvrig lovverk er lettere å forstå og lettere å forholde seg til. Det er en lovteknisk bedre løsning at man angir det reelle antallet av hvert kjønn som kreves. 40-prosentregelen i

kommuneloven innebærer dessuten i realiteten et 50-prosentkrav dersom det skal velges fire, seks eller åtte medlemmer. Ved valg av åtte medlemmer til organet, typisk avtalevalg etter kommuneloven § 38 a, vil reglene i kommuneloven medføre at det skal velges fire kvinner og fire menn. Dersom reglene utformes i samsvar med likestillingsloven vil det bare stilles krav til at hvert kjønn skal være representert med minst tre medlemmer. I praksis vil likevel problemstillingen ikke så ofte komme på spissen da folkevalgte organer normalt blir satt sammen av ulikt antall medlemmer.

Rådmannens vurdering

Et aksjeselskap - forkortet AS - er et selskap hvor eierne har betalt inn en aksjekapital på minimum kr. 100 000,- fordelt på et visst antall aksjer i selskapet. Eierne har ikke noe personlig ansvar for selskapets gjeld ut over den aksjekapital som eierne har skutt inn. På den annen side rår ikke eierne fritt over selskapets inntekter og formue.

Selskapets øverste organ er generalforsamlingen, hvor aksjonærene har stemmerett vektet etter andelen av aksjene de eier.

Et aksjeselskap ledes av et styre som velges av generalforsamlingen. Styret velger daglig leder og holder oversikt over selskapets økonomi. I et kommunalt AS utøver kommunen sin eierkompetanse gjennom generalforsamlingen. Det utstedes en særskilt fullmakt til den som skal representere kommunen på generalforsamlingen.

I følge årsregnskapet for 2007 og Eiermelding for Sarpsborg kommune av 28.10.08 er Sarpsborg kommune eier/deleier av følgende kommunale aksjeselskap:

1. Alarmsentralen Brann Øst AS kommunens eierandel: 13,39%
2. Borg Næringsutvikling AS kommunens eierandel: 54,83%
3. Borg Næring og Eiendom AS kommunens eierandel: 100%
4. Høisand Bad AS kommunens eierandel: 90,33%
5. Norsk Kinodrift AS kommunens eierandel: 0,20%
6. Kulturselskapet Olavsdagene AS kommunens eierandel: 100%
7. Recom AS kommunens eierandel: 1,66%
8. Sarpsborg ASVO AS kommunens eierandel: 100%
9. Sarpsborg Turist AS kommunens eierandel: 13,23%
10. Science Center Østfold AS kommunens eierandel: 100%
11. Skjebergkilen Marina AS kommunens eierandel: 92%
12. Østfold Energi AS kommunens eierandel: 14,29%
13. Østfold Innovasjon AS kommunens eierandel: 2,67%

Rådmannen deler de vurderinger som fremkommer gjennom Ot.prp. nr. 97 /2002-2003) side 37 følgende, jf. ovenfor. Med kvinners utdanningsnivå og kompetanse for øvrig i dagens samfunn, er det på det rene at begge kjønn i like stor grad, og på en like god måte, bør kunne fylle de aktuelle styrefunksjoner i kommunale aksjeselskaper. Dette gjenspeiles i stor grad av at andelen kvinner i styret i kommunale selskaper er relativt høyt – 30 prosent - sammenlignet med hva andelen var i allmennaksjeselskaper bare for fem år siden – syv prosent. Den tradisjonelle kjønnsfordelingen har derfor ikke vært like fremtredende innenfor kommunale aksjeselskaper som i annet næringsliv. Likevel ser rådmannen grunn til at det prinsipielt bør tilstrebes like stor andel kvinner i styrene i de kommunale aksjeselskapene som i allmennaksjeselskapene. Kommunen bør derfor støtte lovforslaget.

Etter rådmannens oppfatning bør reglene gjelde for alle kommunale aksjeselskaper hvor kommuner og/eller fylkeskommuner til sammen eier minst to tredjedeler av aksjene i selskapet. Dersom reglene bare skal gjelde fullt ut kommunalt eide selskaper, kan det foreligge en omgåelsesfare ved at det tas inn et lite mindretall private eiere. Eier man 2/3 av aksjene vil man ha tilnærmet full kontroll av selskapet da viktige beslutninger, f.eks vedtektsendringer, stiller krav om så stor eierandel. Det fremstår heller ikke som urimelig at private som eier et aksjeselskap sammen med kommunen forholder seg til reglene om kjønnsrepresentasjon i selskapets styre.

Rådmannen er videre enig med departementet i at det er hensiktsmessig å endre utformingen av kommuneloven §§ 36-37 og 38 a, slik at de lovteknisk fremstår i overensstemmelse med øvrige regelverk med hensyn til kjønnsbalanse.

Miljømessige konsekvenser:

Ingen

Økonomiske konsekvenser:

Ingen. I høringsbrevet er det lagt til grunn at Brønnøysundregistrene som statlig instans skal foreta legalitetskontrollen og håndhevingen av styresammensetningen.

Rådmannens innstilling:

Sarpsborg kommune tiltrer forslaget til lovendringer slik disse fremkommer av høringsbrevet.

Behandling i Formannskapet 29.01.2009

Representanten Stein Erik Westlie fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende forslag:

Sarpsborg kommune vil ved enhver anledning velge de best kvalifiserte til styreverv i kommunalt kontrollerte aksjeselskap uavhengig av kjønn.

Representanten Tone Damsleth fremmet på vegne av Høyre følgende forslag:

Sarpsborg kommune skal prinsipielt tilstrebe å oppfylle 40% kjønnsfordeling, men unntak godtas ved kvalifikasjonsforskjeller.

Votering:

Det ble først votert over Fremskrittspartiets forslag. Forslaget fikk 2 stemmer (FRP 2) og falt.

Rådmannens innstilling ble deretter satt opp mot forslaget fra Høyre.

Rådmannens innstilling ble vedtatt med 6 mot 4 stemmer. (Mindretallet H 2, FRP 2)

Formannskapets vedtak:

Sarpsborg kommune tiltrer forslaget til lovendringer slik disse fremkommer av høringsbrevet.

Rett utskrift

Dato: 30.01.2009

Hilde Øisang
Formannskapssekretær

Saken oversendes saksbehandler for ekspedering /oppfølging.